

Lankidetu!

EBAZPENAK

ELA urtarrilak 23-24 de enero
2013. KONGRESUA

JUSTIZIA SOZIALAREN ETA BURUJABETZAREN ALDE INDARRAK METATUKO DITUEN PROZESU SINDIKALAREN ALDE

XIII. Kongresu Konfederalaren atarian, Europaren baitan independentziaren aldeko bi mugimendu indartsu sortzea, Kataluniakoa eta Eskoziakoa, alegia, pozgarria eta pizgarria da, aldi berean. Bi nazio horietan gertatzen ari denak berretsi egiten du gure apustua: nazio bat eraikitzeko ahaleginaren gaurkotasuna eta egokitasuna, hain zuzen ere. Gure nortasun-ikurrak bizirautearen aldeko borroka irmoan adorea ematen digu, eta sendotu egiten du gure herriaren etorkizuna garapenaren eta askatasunaren bidean eraikitzeko borondatea. Bi eredu horiek eta beste askok garbi erakusten dute XXI. mendean ere herriak ez daudela kondenatuta iraganeko menderakuntzak betiereko gisa onartzera, eta beste bide batzuetan barna abia daitezkeela, beti ere modu demokratikoan eta baketsuan.

Estatuko egoera berezia da uneotan. Ikerketa Soziologikoen Zentroak eginiko inkestaren eta beste galdeketa batzuen arabera, gero eta handiagoa da Espainiako erakundeekiko gaitzuste eta, aitzitik, gero eta handiagoa euskal herritarrek eta katalanek beren herriaren burujabetzaren alde agertzen duten atxikimendua. Herriaren bi adierazpen horiek garbi eta arazt islatzen dute Espainiako trantsizio politikoaren porrota. “Kafea guztiontzako” lelo uniformizatzailearen pean, estatuaren batasun banaezina ezarri nahi izan zuten goitik, modu horretara auzi nazionalak isilarazteko, baina asmoak erreka jo du, esan bezala. Administrazioa deszentralizatzeari ekin zioten, zertarako eta Euskal Herriko eta Kataluniako berezitasuna lausotzeko eta iraultzaileak lasaitzeko, baina neurri horren porrota ere begien bistakoa da.

Joera hori areagotu egin da gaur egungo krisi sistemikoaren garai honetan; izan ere, Espainiako gobernuaren egiturazko doikuntza-politikoak uniformizatzeko baliatzen ari da krisia. Ikusi besterik ez dago gainbehera antisozial horretarako eraiki duten babes-horma gotorra: Konstituzioaren erreforma, Aurrekontuen Egonkortasunerako Legea, oinarritzko legegintzaren neurritz gaineko erabilera –administrazio guztietan derrigorrez ezarri beharrekoa–, jakinik, gainera, ondoren afera horiek ebatziko dituen, Auzitegi Konstituzionala alegia, Espainiako gobernuaren zerbitzura dagoen organo politikoa dela. Hego Euskal Herriko erakundeek ere neurri murriztaile horiek berak ezartzen dituzte, eta ez dituzte autogobernurako tresnak baliatzen pairatzen ari garen larrialdi sozialeko egoera honi modu bidezkoan eta solidarioan erantzuteko. Kontuak kontu, Espainiako oldarraldi zentralistaren agenda gero eta zabalagoa da, eta horren adierazle kezagarriak izan ditugu berriki: Wert ministroaren hezkuntza-erreforma edota Kutxabanken gaineko kontrol instituzionala behin betiko galdu izana, hain zuzen. Eskozian, Erresuma Batuko gobernuak onartu egiten du Eskoziako herriak eskubidea duela erabakitzeke etorkizunean estatu burujabe izan nahi duen ala ez. Tokitan dago, beraz, Erresuma Batuen jarrera eta borondatea, PPren eta PSOEren jokabide itxiaren aldean.

Espainiako gobernuaren atzerantzko jarrera horrek elkartzera akuilatu beharko lituzke indar abertzaleak, diagnostikoak eta proposamenak elkarbanatzera. Alabaina, gaur egun, alderdietako eta erakundeetako eliteak ez daude, ezta gutxiago ere, elkarlanerako beharrezkoak diren gutxiengo horiek bilatzeko; ezta autogobernua areagotzeko ere, eta, arte gutxiago, politika neoliberalen joera aldatzeko. Jeltzaleek, zehazki, autogobernuaren eztabaida berritzeko asmoa dute itxura batean, baina eztabaida horren oinarrian ez dute hartzen ezta 2005ean Eusko Legebiltzarrak estatutuak berritzeko eginiko proposamena ere. EAJren iritziz, gainera, Euskal Autonomia Erkidegoaren estatus politikoaren aldaketa orok Estatu bi indar politiko nagusietako baten babesa behar du. Horrek, bistan da, aldaketa ororen aurkako betoa onartzea dakar. Aldi berean, EAJk ez du ezkututzen gastu publikoa murrizteko eta sektore publikoa “argaltzeko” asmoa duenik. Agenda neoliberal bete-betekoa ezartzeko asmoa, finean.

ELAren iritziz bide horiek agortuta daude: ez dago aldaketa politikorako aukerarik ez PPrekin ez eta PSOErekin ere, Katalunian eta Euskal Herrian argi eta garbi ikusi denez. Estatu-arrazoiaren eta joera antisozialaren noranzko horretan, ibilbide ezin koherenteagoa egin dute bi alderdiok Espainiako trantsizio politikoaz geroztik. Estatu-arrazoi horren erakusle, itun antiterrorista esaten dioten horri eutsi egiten diote kosta ahala kosta bi alderdi horiek, eta, bide berean, Hego Euskal Herrian eskutik joan dira duela gutxira arte PP-PSE eta UPN-PSN. Aldi berean, abertzaleek beraiek ere, gehiengo dute hainbat erakundetan, uko egiten diote gehiengo hori erabiltzeari, uko pauso batzuk aurrera emateari, eta horrek adierazten du borondatea falta dutela eraikuntza nazionalari begira norgehiagoka demokratikoan urratsak emateko. Zoritxarrez, erakundeetan eserlekua lortu eta gobernatzeko aukera izan duten alderdien jardun politikoa beste bide batzuetara lerratu da: interes ekonomiko eta patronalaren interesekin klaseko aliantzak egitera, hain justu.

Horrez gain, ELAren kezka da eremu abertzalean hegemonia lortzeko alderdien borroka eta hauteskundeetako norgehiagokak gain hartuko ote dion lankidetzaren txikienerako aukera eta hipotesi orori. Eta, era berean, kezkatzekoa iruditzen zaigu hamarkada oso bat legez kanpo izan den espazio politikoaren inguruan osatutako hauteskunde-aliantzak itxura batean hartu duen jira ere, gobernuko

ardurak hartu berri dituen honetan, ematen baitu erakundeen esparru horretan homologazioa bilatzea duela xede eta, horri loturik, alternatibak apaltzeko joera hartu duela.

Muga eta sasi guztien gainetik, ELAren iritziz sindikatu abertzaleek bilgune funtsezkoa osatzen dute indarrak metatzeko, burujabetza eta justizia soziala lortzeko bidean mugarrak ezartzeko, eta hala, indar abertzaleok eskutik, ziklo berri bati ekiteko. Besteak gutxietsi gabe, uste dugu esparru sindikalean gorpuzten dela modurik irmoenean borondate hori. Horrela berresten eta bermatzen du sindikatu abertzaleok lan munduan dugun afiliazio eta ezarpen nabarmenak eta Espainiako sindikatuen aldean dugun ordezkari-tza zabalak.

Baina sindikatu abertzaleen ahalmen horri bide emango bazaio, bere burua politika transformatzailatzat aldarrikatzen duen horrek azken ondorioetara arte onartu behar du mugimendu sindikal eta soziala bestelako eskakizunei men egin gabe eraihi behar dela. Hori da ELAren iritzia. Sindikalismoa eta gainerako gizarte-mugimenduak politikaren mende ez jartzea, erabat burujabe izatea, ameskeria sozial eta politiko izatetik harago, abiapuntu ezinbestekoa da ELArentzat, helburu nazionalak eta klasekoak lortzeko ahalegin horretan aliantza eraginkorrek lortu ahal izateko.

Autonomia hori, berriro diogu, ez da apeta hutsa; aitzitik, aldi berean oinarri eta helburu funtsezkoa da. Batetik, mobilizazio sozialaren bidez klase politikoa eta erakundeak gainditzeko eta arrastan eramateko. Izan ere, Kataluniako eta Euskal Herriko azken urteotako historiak erakutsi du, legebiltzarrak, beharrezkoak izan arren, ez direla nahikoa beraiek bakarrik aldaketa politiko eta soziala eragiteko. Kataluniakoa, gainera, adibide bikaina da jabetzeko gizartearen bultzadak nola behar dezakeen elite politikoa aurreikuspenetan ez zeukan burujabetzaren gaia halabeharrez jorratzera. Eta bestetik, burujabetzaren aldarria gizartearen areago sustraitzeko. Izan ere, uste dugu premiazkoa dela aldarri hori gizartearen gaur egun baino gehiago zabaltzea. Eta, alde horretatik, burujabetzaren aldeko apustu hori herritarren artean gehiago sustraituko bada, eduki sozialei loturiko prozesu bat abiarazi behar dela uste dugu, are gehiago gaur egungo krisi testuinguruan.

Uste dugu, beraz, kontrabotereko sindikalismo abertzaleak, gainerako gizarte-mugimenduekin elkarturik, egiazko bilgune hegemonikoa osa dezakeela aldaketa politikoa eta soziala lortzeko ahalegin horretan. Hori bai, sindikalismo horrek lan-munduan duen legimititateari eutsiko badio, politika neoliberalen aurkako kritika egin behar du modu koherentean, politika horiek edonoren eskutik datozela ere. Gainerakoan, jai du. Era berean, uste dugu, hauteskundeetako aritmetikak gorabehera, aukera dagoela erakundeetako boterearen euskarri horiek baliatzeko eta agintetik pedagogia progresista egiteko, bai eta egiazko aldaketa kulturalak eta sozialak bideratzeko ere. Horrela egin daiteke, esaterako, fiskalitatearen arloan. Bi dinamika horiek, boterearen kontrakoak eta boteretik bertatik bideratutakoak, bakoitzak bere aldetik baina elkarren berri izanez, benetako aldaketa sozial eta politikoak ekar ditzakete epe ertainera eta luzera. Baina aldaketa horiek ez dira iritsiko baldin eta botereak ez baditu ulertzen sindikatuen eta gizarte-mugimenduen eskutik jasotako eskabide eta aldarriak.

Alde horretatik, eta epe motzenera begira, ELAk uste du ezartzen ari diren politiken gordintasuna eta horien ondorio larriak nolabait baliatu egin behar direla burujabetza erabiliz justizia sozialerantz bide egiteko. Eta doikuntza-politiken inposizio antidemokratiko horren testuinguruan, ELAren iritziz bide bakarra dago burujabetzaren eta justizia sozialaren bidean urratsak emateko: desobediencia eta norgehiagoka demokratikoa.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu Konfederalak ebatzi du:

1. Euskal erakundeei premia eskatzea planto egin dezatela eta ez ditzatela obeditu Espainiako gobernuak eskubideak murrizteko eta gizartearen babesik gabe uzteko ezartzen dituen jarraibideak eta dekretuak. Uste dugu desobediencia burujabetzaren aldeko apustua dela, eta apustu hori, modu erabilgarrian, bat datorrela gizartearen gehiengoaren beharrez eta nahiekin.
2. Sindikalismo abertzaleari dei egitea eta, horrenbestez, geure buruari, sakon eztabaidatzera, asmo handiagoko estrategiak eskuratzeko negoziazio kolektiboari begira, politika publikoei begira eta demokraziarekin eta lan-harremanen euskal esparruarekin eta burujabetza nazionalarekin zerikusia duten gaiei begira.
3. Agintean bat edo beste egon, erakundeek bultzatutako politika neoliberaleri eginiko kritikak ez inolaz ere isilaraztea eta lausotzea. Hau da, orain arte egin izan dugun moduan, bide horri irmo jarraitzea.

BIDEGABEKO ZORRA ORDAINTEARI UKO. EZ DA BIDEZKOA ORDAINTEA, ETA EZ DUGU ORDAINDUKO

Demokrazia zor zaigu, baina zorpeko sasi-demokrazian bizi gara. Deudokrazian. Zor publikoa menderakuntza politikorako tresna bihurtu da, murrizketa ezin bortitzagoen politikak arrazoitzeko eta aberastasunaren banaketa are bidegabeagoa ezartzeko.

Zorpeko sasi-demokrazia horren funtsa da zor publiko handia sortzea (zor pribatua zor publiko bihurturik), krisia eragin dutenak hartzekodun bihurtzea, eta zorraren ordainketa beste guztiaren gainetik lehenestea. Horren eraginez izugarri murrizten da gizarte-gastua, batez ere osasun arlora, hezkuntzara, gizarte-prestazioetara, gizarte-zerbitzuetara, etab. bideratutakoa, eta, ondorioz, nabarmen okertzen da zerbitzu publikoen kalitatea. Herritarrei eta gizartean zigortuen dauden sektoreei (langabetuak, pentsiodunak, emakumeak, etorkinak...) egiten die eraso estrategia horrek, eta, aitzitik, kapitalari egiten dio mesede.

Uste orokorra da zorrak, edozein jatorri dutela ere, ordaindu beharrekoak direla. Alabaina, beharrezkoa da zor hori sorrarazi duten arrazoiak aztertzea. Nazioarteko zuzenbideak eta jardunak jasotakoaren arabera, gobernuen zorra legez kontrakoa izango da, baldin eta pertsonen duintasunari eraso egiten dioten edota herrien arteko bizikidetzak baketsua arriskuan jartzen duten maileguetatik badator. Zor ez-legitimoak dira erabaki bidegabeetan oinarritutakoak, interes orokorrarekin bat ez datozen erabakietan, herritarren bizkar hartutako erabakietan. Beraz, alderdi horiek guztiak aintzat hartuta, arrazoizkoa eta zilegi litzateke zor horiek ez ordaintzea.

Erakundeek, hala Espainiakoek nola Hego Euskal Herrikoek, gero eta zor publiko handiagoa pilatu dute azken urteotan. Hauek dira zorraren hazkunde horren arrazoiak:

- Bankuen erreskateak. Espainiako gobernuak, baita Europar Batasuneko beste zenbait herrialdetako gobernuak ere (hala nola, Irlanda, Grezia, Alemania edo Portugalgoa) hainbat mila milioi euro bideratzen ari dira bankuetara. Espainiakoak, zehazki, 216.000 milioi euro (BPGd-aren %21) bideratu ditu finantza-erakundeetara hainbat bidetatik, 2012ko azarora arte. Euskal erakundeek diru horren ehuneko handi bat finantzatzen dute EAEko Kupoaren eta Nafarroako Ekarpeneren bidez: EAEk, zenbatekoaren %6,24 (13.478 milioi euro), eta Nafarroak, %1,6 (3.456 milioi). Urte osoko aurrekontuaren pareko zifrak dira horiek. Diru horren zati handi bat ezin izango da berreskuratu.
- Zerga-politika bidegabea ezarri izana. Diru-bilketak behera egin du eta, horren ondorioz, handitu egin da zorra. Hego Euskal Herriko lau ogasunetan izugarri jaitsi dira diru-sarrerak, eta horren arrazoi bakarra ez da krisia, zerga-arloko politika baizik. Presio fiskala nabarmen murriztu da, Europako beste zenbait lekutan ez bezala, iruzur fiskalaren eta azken urteotan zerga-arloan onartutako erreformen ondorioz, eta horrek ekarri du errenta altuei eta kapitalari ezarritako zergak murriztea.
- Diru kopuru izugarriak bideratu dira azpiegitura eztabaidagarriak finantzatzera, hala nola Abiadura Handiko Trena, Supersur, Bidegi (Gipuzkoako autopistak), Los Arcoseko lasterketen zirkuitua, etab.
- Gobernuen ukoa Europako Banku Zentralak (EBZ) interes-tasa baxuan finantza ditzan erakundeak. EBZk %1eko interes-tasan mailegatu die dirua banku pribatuei eta banku horiek diru hori bera erabili dute gobernuen %5ean edo gehiagoan mailegatzeko, besteak beste Eusko Jaurlaritzari eta Nafarroako Gobernuari.

ELAren XIII. Kongresuak berretsi du, beraz, zor publikoaren hazkundeak ez duela batere zerikusirik gastu sozialaren hazkunderarekin. Zor hori nondik datorren kontuan hartuta, okertzeko beldurrik gabe esan dezakegu zor bidegabea eta ez-legitimoa dela neurri handi batean.

Kongresuaren iritziz, beharrezkoa da herritarren aldetik zor publikoari buruzko auditoriak egitea. Zorren auditoria zor horien jatorria aztertzeko prozesua da: zergatik sortu ziren, zertarako balio izan zuten, nori egin zien mesede, zenbateraino izan ziren gardenak, irregularitasunik izan zen ala ez, etab. Auditorien helburua da zehaztea egindako zorraren zer parte den legitimoa eta zer parte ez, ondoren zati ez-legitimo hori ez ordaintzeko. Ez da eliteen prozesu bat; aitzitik, beharrezkoa da gizarteak ahalik eta gehien parte hartzea (herritarrek baina baita pertsona adituek ere), eta beharrezkoa da, orobat, gobernuak laguntzea, garden jokatzeko eta auditoria gauzatzeko beharrezkoa den informazioa eta dokumentazioa emanez. Gai politikoak modu demokratikoan kontrolatzeko modua da.

Zor ez-legitimoa ez ordaintzea ez da ameskeria. XXI. mendean baditugu esperientziak, hala nola Argentinakoa, 2001ean, Ekuadorkoa, 2007an, edo Islandiakoa, 2011n. Badago aukera merkatuen eta

botere ekonomiko eta finantzarioaren diktadurari aurre egiteko, eta sistema kapitalistaren gaur egungo krisia eragin duten horien diru-gosearen gainetik guztion ondasuna lehenesteko.

Aldi berean, zorraren auditoriak eta zati ez-legitimoa ez ordaintzeak bide ematen dute gaur egungo eredu ekonomiko sustraitik ezbaian jartzeko. Ordea, ez da aski legitimoa ez den zorra ordaintzeari uko egitea. Beharrezkoa da gaur egungo eredu ekonomiko errotik aldatzea; izan ere, gainerakoan, berriro ere zorra sortuko da botere ekonomiko eta finantzarioen zerbitzura, eta larriagotu egingo dira ekonomia, gizarte eta ingurumen arloko bidegabekeriak. Neurri zorrotzak behar dira: goitik beherako erreforma fiskala, azken hamarkadetan zerga-arloan egin den politika atzeraraziko duena; finantza-sektorearen erregulazio sendoa, espekulazioa eta paradisu fiskalak galaraziz; banku publikoa; soldata murrizketarik gabe lanaldia murriztea eta hori konpentsatzeko enplegua sortzea; ondo bizitzea bai, baina gaur egungo hazkunderedu erabat eutsiezina gaindituz.

ELAren XIII. Kongresuak ebatzi du:

- Erakundearen konpromisoa herritarren aldetik zorraren auditoria-prozesuak bultzatzeko eta gizarteratzeko, prozesu horietan gizartearen parte-hartze zabala sustatuz, eta zorraren zati ez-legitimoa ez ordaintzea exijituz. Alde horretatik, datozen hilabeteetan gai horri buruzko sentsibilizazio-kanpaina egingo du ELAk, langile guztiei, eta oro har, gizarte osoari bideratua. Horrez gainera, prestakuntza arloan lan zehatza egingo dugu gure militanteen artean.
- Mobilizazio sozialeko prozesuak bultzatzeko beharra, administrazio guztiei exijitzeko behar den informazioa eman dezatela eta zorraren zati ez-legitimoa ez ordaintzeko konpromisoa har dezatela. Gutxien-gutxienez Eusko Jaurlaritzara, Nafarroako Gobernura eta Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Foru Aldundietara eraman behar dugu eskakizun hori.
- Ekimen horiek gauzatzeko beharrezkoak diren gizarte-aliantzak sortzea eta ehuntzea.

ETXEBIZITZA DUINA IZATEKO ESKUBIDEA, URRATUTAKO GIZA ESKUBIDEA

ELAren XIII. Kongresuak kezka larria adierazi nahi du milaka eta milaka pertsonak etxebizitza izateko eskubidea urraturik dutelako.

Etzegabetutako pertsona eta familien egoera da horren adibide. Hego Euskal Herrian 8.000 etzegabetze baino gehiago izan dira 2008. urteaz geroztik. Etixerik gabe geratutako jendearen egoera etsigarria da. Kasu gehienetan, etxebizitza galtzeaz gain, bankuarekin zor handia izaten jarraitzen dute, eta horri gehitu behar zaio finantza-erakundeek ez ordaintzeagatik ezartzen dituzten interes altuak eta muturreko baldintzak.

Etxebizitzaren arazoa errealitate hori baino askoz larriagoa da, ordea:

- Euskal Herrian 100.000 pertsonatik gora daude independizatu nahian eta ezinean, horretarako nahikoa baliabide ekonomiko ez daukatelako. Gazteak dira gehienak, bizitza-proiektua baldintzaturik duten gazteak, langabezia daudelako, lan oso prekariora dutelako edota etxebizitza alokatzeko edo erosteko prezioak oso garestiak direlako.
- Pertsona askok, hipoteka dutenek edo alokairuan bizi direnek, arazo larriak dituzte hileroko ordainketei aurre egiteko. Finantza-erakundeek pagotxa egin dute hipotekarekin, hileroko ordainketei bestelako produktuak gehitu baitzizkiete: bizitza-asegurua, BGAEtara eginiko ekarpenak edo pentsio-planak, esaterako.
- Hego Euskal Herriko etxebizitzaren %5,8 (70.000tik gora) hutsik dago.

Eusko Jaurlaritzak, Nafarroako Gobernuak, Foru Aldundiak eta Udalek, erakunde guztiak egindako etxebizitza-politiken oinarria izan da etxebizitza berrien eraikuntza bultzatzea, jabetza sustatzea eta espekulazioaren bidez etxebizitzaren prezioa garestitzea. Modu horretara, jendearen beharrezanarekin negoziatzea egin dutenei egin diete mesede, hala finantza-erakundeek nola higiezinaren sustatzaileei.

Etxebizitzari buruz NBEko Berriemaile Bereziak eginiko Txostenean salatzen denildoari jarraitu diote politika horiek: "Etxebizitza-politikak, gero eta gehiago, etxebizitza finantzatzeko sistemetara mugatu dira... Etxebizitzaren finantzazioa, orobat, munduko finantza-merkatuen ardatz nagusietakoa bihurtu da... Erabateko aldaketa gertatu da Estatuaren eginkizunean: etxebizitzak prezio eskuragarrian eskaintzetik higiezinaren eta finantza-erakundearen merkatuei erraztasun guztiak ematera igaro dira gobernuak... Eta finantza-aldertiak nabarmen horren eraginez, aktibotzat eta oinarrizko produktutzat hartu da etxebizitza, soilik merkatuko indarrek banatutako aktibotzat."

Egoera horren aurrean, ELAren XIII. Kongresuak ebatzi du:

1. Nafarroako Gobernuari, Eusko Jaurlaritzari, Foru Aldundiei eta Udalei exijitza erabat alda dezatela etxebizitza-politika, oinarri hauek ardatz harturik:
  - Pertsona guztiak alokairuko etxebizitza duina izateko duten eskubidea aitortzea. Pertsonak aukera izan behar dute administrazioari eskubide hori modu eraginkorrean eskatzeko.
  - Alokairu sozialeko etxebizitzaren parke publikoa sortzea, pertsona guztiak etxebizitza izateko duten eskubidea bete ahal izateko.
  - Etxebizitza hutsen gain esku hartzea. Etxebizitza horiek gizartearen beharretara bideratzen lagunduko duten neurriak bultzatu eta sustatu behar dira. Finantza-erakundeak derrigortu egin behar dira espekulazioaren bidez eta etzegabetzearen bidez eskuratu eta pilatu dituzten etxebizitzak alokairu sozialean jartzera.
  - Etzegabetzei ez. Inor ezin da bere ohiko etxebizitzatik kanporatu baliabide ekonomikoak falta dituela-eta hipoteka edo alokairua ezin dituelako ordaindu.
  - Ordainean ematea. Hipoteka ordaindu ezin dutenek aukera izan behar dute etxebizitza bera ordainean emanda zorra kitatzeko, gerorako zorrik utzi gabe, eta etxebizitza horretan jarraitzeko alokairu sozialaren truke.
  - Etxebizitzaren arloan inbertsio publikoa handitzea. Aipatutako irizpideetan oinarritutako etxebizitza-politikara bideratutako partidak nabarmen handitu behar dira aurrekontuetan, etxebizitza erosteagatik zerga-arloan ezartzen diren kenkarien ordean gastu publikoa lehenetsiz.

2. ELAk lan egiten duen esparruetan eta eremuetan etxebizitza duina izateko eskubidearen aldeko eta etxegabetzeen eta gizarte-murrizketen aurkako kanpainak eta mobilizazioak bultzatzea, 2012ko azaroan Barakaldon, Bilbon edota Iruñean gauzatutako manifestazioen ildo berean.

AFEKTU- ETA SEXU-ANIZTASUNA BERMATZEA ERE SINDIKATUON ZEREGINA DA

Sistema kapitalista menderakuntzan oinarritutako sistema da. Hala, beste zenbait menderakuntza biltzen ditu bere baitan, are baita sustatu ere, bere interesen arabera. Menderakuntza hori bortxaren bidez gauzatzen da eta arau bihurtzen dira bizitzaren esparru guztietan nagusi diren jokabide uniforme eta uniformizatzaileak (lanean, kontsumoan, aisialdian, kulturaren...), baita sexuaren eremuan gertatzen direnak ere. Hala, heterosexualitatea bihurtzen da bizitzari begiratzeko prisma nagusia, eta isilpean uzten dira eta, areago, jazarri egiten dira beste sexu-aukera batzuk, hala nola homosexualitatea, lesbianismoa, transexualitatea eta bisexualitatea. Horren ondorioz, LGTB kolektiboen (lesbiana, gay, transexual eta bisexualak) borroka eta aldarriak eremu pribatura edo nork bere aldetik egindako borroketara mugaturik geratzen dira, eta jakina da eremu pribatua norbanakoen eta isiltasunaren sinonimo dela, alde publiko eta agerikoaren nagusitasunaren aurrean.

LGTB pertsonetik fobia gizarteko eta ekonomiako egitura guztietara hedatzen da, eta lan-mundua ez da salbuespena. Nahiz eta legeak erabat debekatzen duen sexu-aukera edo genero-identitate arrazoiengatik lanean inor baztertzea, errealitatea bestelakoa da; izan ere, lan-ingurunean nabarmena da heterosexualitatearen eredu nagusitik aldentzen diren sexu-aukerak ezkutarazteko joera.

Ez da erraza zehaztea LGTB kolektiboetako zenbat pertsonak dituzten zailtasunak laneratzeko edo zenbatek dituzten lan-baldintza kaskarragoak, baina dudarik gabe, pertsona horietako askok bazterketa jasaten dute lan-munduan: zailtasunak dituzte beren sexu-aukera ageriko egiteko; eragozpen ugari gainditu behar dituzte laneratzeko eta ondoren lanean gora egiteko; askotan ez zaizkie kontratuak berritzen edo arrazoirik gabe kaleratzen dituzte; laneko jazarpena jasaten dute; beren sexu bizitza eta afektuzkoa publiko egiteak baldintzaturik uko egin behar diote laneko eskubideei...

Transexualek are zailtasun handiagoak dituzte lanean; izan ere, arazo erantsiak dituzte besteen baldintza beretan lanpostu bat lortzeko edo lanpostu bati eusteko, batez ere transexual bihurtzeko prozesuak irauten duen denboran.

Egoera horren aurrean, LGTB kolektiboen eskubideekiko konpromisoa indartu behar du ELAK, langile guztiak (jatorri, adin, genero edota sexu-aukera edo -identitatearen arabera bereizketarik egin gabe) babesteko konpromisoa duen klaseko sindikatua dela berretsi behar du, eta afektu- eta sexu-aniztasuna erabateko askatasunean garatzeko aukera emango duen gizarte-ereduaren alde dagoela erakutsi behar du.

Gaur egungo egoeran, oldarraldi neoliberalarekin batera moral aldetik aurreko joera kontserbatzaileak indartzen ari diren honetan, ELAK irmo eutsi behar dio lan-munduan eta gizartean pertsona guztiek tratatu eta aukera berdinak izateko printzipioari.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresuak ebatzi du:

1. Gure diskurtso politiko eta sindikalean indar handiagoz aldarrikatzea LGTB kolektiboetako pertsonen eskubide berdintasunerako eskakizuna.
2. Militantzia sentsibilizatzea eta sindikatuaren barnean afektu eta sexu-aniztasunaren adierazpen guztiak normalizatzea.
3. Lantokietan homofobia, lesbofobia eta transfobia prebenitzeko eta desagerrarazteko lan egitea, sexu-aukera eta genero-identitate guztiak ageriko egitea errespetuz hartuta.
4. Sindikatuaren jardueretan eta negoziazio kolektiboan jasotzea LGTB langileen eskubide berdintasunerako eta bazterketa oro desagerrarazteko eskakizuna, baita sexu-aniztasunari buruzko klausula zehatzak gehitzea ere.

GIZATASUN HANDIAGOKO ESPETXE-POLITIKAREN ALDE, BAKE- ETA ADISKIDETZE-PROZESUAREN ALDE

XIII. Kongresu Konfederalaren iritziz, Espainiako eta Frantziako gobernuek euskal preso politikei ezarritako espetxe-politika bidegabea, gizatasunik gabea eta zuzenbidearen aurkakoa da.

- Sakabanaketaren eraginez, 600 preso baino gehiago daude Espainiako eta Frantziako espetxeetan banaturik, beren jaioterritik urrun mantentzea beste helbururik gabe, presoak berak, senideak eta adiskideak bidegabe zigortzeko.
- Legeak aurreikusitakoari ere entzungor egiten diote, eta gaixotasun larri eta sendaezinak dituzten presoak kartzelan atxikitzen dituzte.
- Eta jarraitzen dute, Parot dotrinaren bidez, zigorrak luzatzeko politikari eusten, nahiz eta Giza Eskubideen Europako Auzitegiak aho betez ebatzi politika horrek urratu egiten duela Giza Eskubideen Europako Hitzarmenean jasotako legezkotasun-printzipioa eta askatasunerako eta segurtasunerako eskubidea.

Espetxe-politika horren bultzada bakarra mendekua da, eta legitimazio bakarra Itun Antiterrorista, PPK eta PSOEk 2000. urtean hitzartutakoa eta Espainiako eta Frantziako sindikatuek 2001ean berretsia. Zoritxarrez, ordea, Estatuko aparatu guztiek, Frantziako gobernuak eta Espainiako erakunde, antolakunde eta komunikabide ugari bat egiten dute Itun horretan jasotako errepresiozko eta demokraziaren nahiz burujabetzaren aurkako arrazoibideekin. ETAk ekintza armatuak behin betiko utzi dituen honetan egiazta daitekeenez, Itun hark indarkeriaren arbuioa baino askoz helburu handinahiagoak zituen.

Itun horri indarrean eusteak argi adierazten du Espainiako gobernuak zer jarrera duen, zergatik egiten dion uko egungo bake-eszenatokiari; ETAk, duela urte eta erdi jada, bere aldetik borroka armatua behin betiko uzteko erabakiaren ondotik sortutako bake-prozesuari. ELAk nabarmendu egin nahi du baldintza hori: Espainiako eta Frantziako gobernuek ez dute inoiz gaur egun duten aukerarik izan izaera politikoa duen arazo hau behin betiko konpontzeko.

Kongresu Konfederalaren iritziz, gainera, espetxe-politika horrek eta bake-prozesuari heltzeko ezezko horrek ezkutuko beste bi helburu ere badituzte. Batetik, gatazkaren kontakizun alde bakarrekoa ezartzea, soilik alde bateko sufrimendua aintzat hartuko duena eta estatuaren errepresio-politika legitimatuko duena. Eta bestetik, ezker abertzaleak bide politikoaren alde eginiko hautuari txantajea egitea, trantsizio politikoan auzi nazionalen harira ardatz izan ziren oinarriko parametroak onar ditzan azkenean.

ELAren iritziz garaia da Itun Antiterrorista bertan behera uzteko, gatazkaren konponbiderako pedagogiari bide emateko, egian eta justizian oinarritutako adiskidetzea bultzatzeko, eta desarmearekin, presoekin eta erbesteratuekin lotura duten alderdi guztiak konpontze aldera elkarriketa politikoa abiarazteko. Era berean, urrats eraginkorrek eman behar dira biktima guztiei aitortpena egiteko. Hori aldarrikatzen du gizartearen gehiengo zabalak gure herrian.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu Konfederalak ebatzi du:

1. Espainiako eta Frantziako gobernuen espetxe-politika salatzea.
2. EAEko erakundeei premiaz eskatzea aldarrika dezatela berehala espetxe-politika eta espetxe-erakundeen behin betiko transferentzia.
3. Urtean zehar ekintza konfederal bat egitea bestelako espetxe-politika bat aldarrikatzeko.
4. Erkidegoetako gobernuak premiatzea 1936tik hona gure herrialdean gertatu diren giza eskubideen urraketa guztien errolda zorrotza eta zehatza egitera, urraketak edonork eragindakoak direla ere. Gure irudiko ezinbesteko urratsa da errolda hori, egian, justizian, aitortpenean eta berriro ez gertatzeko bermean oinarritutako bake- eta adiskidetze-prozesua bideratuko bada.
5. Euskal Herri osoan pertsona guztientzako giza eskubide guztiak aldarrikatzen dituzten ekimen plural guztietan parte hartzea.
6. Sindikatuak parte hartzen duen nazioarteko foroetan konfederazioak gai eta arazo horien gainean bultzatutako ekimen eta proposamenen berri ematea, baita 2011ko urriaren 17an Aieten egindako Nazioarteko Bake Konferentziako edukien berri ere.

JUSTIZIA IZATEKO ESKUBIDE UNIBERTSALAREN ALDE

Rodríguez Zapatero eta Raxoiren gobernuak onartutako lan-erreformen eta negoziazio kolektiboaren erreformen eraginez goitik behera aldatu da lan-harremanen eredua. Erreforma horiek, aurrez onartutako guztiei gehiturik, botere izugarria eman diete enpresei lan-baldintzak erabakitzeko, egoki jotzen dutenean ez aplikatzeko, bai eta langileak errazago eta merkeago kaleratzeko ere. Historian zehar lan-zuzenbidearen bokazioa beti izan da soldatapeko langileak babestea, sistema kapitalistak ezarritako lan-harremanetan katebegi ahula diren heinean. Gaur egun, ordea, lan-zuzenbidea desagertzeko zorian dago; izan ere, ikuspegi neoliberalak erabili egiten du hori ere, beste edozein tresna balitz bezala, enpresen lehiakortasunaren zerbitzura. Sektore publikoko lan-harremanak, berriz, oldarraldi beraren eragina jasaten ari dira, gobernuak eta erakundeek bere egiten baitituzte, modu akritikoan gainera, enpresa pribatuaren ikuspegia eta balioak.

Justiziaren arloan hartzen ari diren neurriak guztiz bat datoz ikuspegi horrekin. Esaterako, kode penala berrikusten ari dira, krisiaren testuinguruan egindako protestak eta haserre-adierazpenak kriminalizatu ahal izateko. Eta ildo berean moldatu dituzte Prozedura Azkartzeko neurriei buruzko Legea eta Tasa Judizialei buruzko Legea. Herritar gehienei justizia-administrazioarako atek ixtea ekarriko dute lege horiek; izan ere, soilik epaiketa-kostuak ordaintzeko beste duten eliteen interesak babesteko tresna eskusiboa bihurtuko dute justizia-administrazioa. Hemendik aurrera, diru-sarrera maila jakin bat dutenek baino ezin izango dute justizia eskuratu, eta, aldiz, egoera ahulenean daudenak lehen baino are babesgabeago geratuko dira. Hau da, lan-harremanen esparruan, beren eskubideak babesteko epai-bideetara jo beste aukerarik ez duten langileak lehen baino are babesgabeago geratuko dira. Epaiketa-kostuak eta tasa judizialak ezarrita, zaildu egin nahi dute langileek epaitegietara jotzea, oztopatu egin nahi dute enplegatzailearen aurrean beren lan-eskubideak errespeta daitezela exijitu ahal izatea, izan enplegatzaile pribatua edo publikoa.

Hauek dira justizia-administrazioa jo ahal izatea mugatuko duten neurri larrienetakoak, jada aurreikusitakoak batzuk eta iragarritakoak beste batzuk:

- Administrazioarekiko auzien arloan epaiketa-kostuak ezartzea. Neurri horren bidez, epaileak ez badu onartzen funtzionarioak jarritako erreklamazioa, administrazioaren abokatua ordaindu beharko du funtzionarioak. Hala, administrazioaren aurkako epaiketa simple batek, demagun norberaren eginbeharretarako baimena erreklamatzeko auzi batek, ehunka eurotako kostua eta zigorra ekar diezaioke langileari, baldin eta epaia kontrakoa bada.
- Lan-arloko auzietan tasa judizialak ezartzea. Horren ondorioz, langileek diru kopuru jakin bat ordaindu beharko dute, zerga bat, bigarren instantzia batean helegitea jartzeko (erregutze-errekurtsoa edo kasazio-errekurtsoa).
- Era berean, Gizarte Segurantzaren eta sindikatuen onuradun diren langileen aldeko justizia kendu egingo dutela iragarri dute, langile horiek interes kolektiboak babesten dituzten kasuetan. Legeak orain arte onartu egiten zuen doakotasun hori, baina aurrerantzean, langileek ordaindu egin beharko dituzte tasak eta epaiketa-kostuak, lan-arloko auzietan, konkurtso-arlokoetan eta administrazioarekiko auzietan.

Erreforma horien guztien lehen helburua da jendeari atzera eginaraztea eta dirua biltzea. Aurrerantzean, epaiketetako kostuak ordaintzeko adina baliabide dutenek baino ezingo dute epaitegietara jo. Beste modu batera esanda, "nahikoa dutenek" eskuratu ahal izango dute justizia. Izan ere, tasak eta bestelako gastuak ezarrita, langileek eta pentsiodunek nekez jo ahal izango dute bide judizialera beren lan-eskubideak eta gizarte-segurantzako prestazioak erreklamatzera, oinarritzko sostengu horri puska handi bat kentzea ekar baitezake horrek. Neurri horiek guztiak, beraz, oinarritzko eskubideen aurkako eraso zuzenak dira; legearen aurreko berdintasunerako eta babes judizial eragingarrirako eskubideen aurkako erasoak, hain zuzen ere.

Bigarrenik, enplegatzaile diren neurrian, enpresa eta administrazioen gaineko kontrol judiziala saihestu nahi dute. "Permisibitate" horrek patroï pribatuaren zein publikoaren agintea indartzen du, eta hala, enpresek eta administrazioek nahieran eta nagusikeriaz jokatzeko lan-harremanen arloan. Are gehiago patroï horiek jakin dakitenean enplegatuek zailtasun ekonomikoak izango dituztela beren erabaki arbitrarioen aurka demanda judizialak jartzeko.

Ez dago ukatzerik krisiarekin auziak ugaritu egiten direla; izan ere, lan-eskubideen eta eskubide sozialen murrizketen ondorioz, areagotu egiten da langileen ahulezia eta babesik eza. Horren guztiaren harira, gobernuak arrazoitu du auzi judizialak bideratzeko gaur egun dagoen saturazioa eta atzerapena

konponbidean jarri nahi dituela neurri horien bidez. Baina auziak bizkortzeko eta arintzeko beste neurriak ere har zezaketen: baliabide material eta tekniko gehiago jartzea, edo justizia-administrazioarako langile gehiago kontratatzea, esaterako. Espainiako gobernuak, ordea, herritar xumeei justizia-istantzietara jotzeko aukera mugatzea erabaki du. Okerrenaren aldeko hautua egin du. Azken batean, epaiketa-kostuak eta tasak ezarrita, gobernuak ez du besterik nahi: diziplina ezartzea, herritarrei atzera eginaraztea, kontrol publikoa eta soziala galaraztea eta justizia izateko eskubide unibertsala ukatzea. Eta hori guztia bazterketa eta desoreka sozialak areagotzeko beste bide bat bihurtu da.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu Konfederalak ebatzi du:

1. Babes judizial eragingarrirako eskubidea urratzen duten neurriak, guzti-guztiak, publikoki salatzea.
2. Jada onartutako neurriak eta onartzeko bidean direnak kentzeko exijitzea.
3. Zuzenbideak eskainitako bide guztiak agortzea neurri horiek ezartzea galarazteko.
4. Justizia-administrazioak zuzen funtziona dezan beharrezkoak diren langile eta materialak exijitzea.
5. Euskal administrazioei premia eskatzea azter ditzatela, ahalik eta azkarren, oinarritzko legedi horien ondorioak, eta har ditzatela neurri egokiak herritar guztiei justiziara jotzeko eskubide unibertsal eta doakoa bermatzeko.

GURE GIZARTEAN ZENTZU KRITIKOA BULTZATUKO DUTEN KOMUNIKABIDE PUBLIKOEN ALDE

Komunikabideek berebiziko eginkizuna dute gizarte demokratikoetan. Beraiek aukeratzen dute informazioa, erabakitzen dute zeri eman garrantzia eta zeri ez, gertakariak ageriko egiten dituzte edo ezkutatu egiten dituzte, eta posizio ideologiko jakinak ahots gora zabaltzen dituzte eta beste zenbait isilarazi. Hau da, neurritz gain baldintzatzen dute gizartean gertatzen denari buruzko pertzepzioa.

Garrantzitsua da aztertzea botereak zer-nolako kontrola eragiten duen horien gain. Nork egiten du lan komunikabideetan eta zer interesen zerbitzura? Bi ezaugarri nabarmentzen dira, gero eta lotsagabeago gainera: Batetik, haien gaineko kontrola botere ekonomikoak eta politikoak ezartzen du, komunikazio-enpresak eta informazioa eta iritzia sortzeko kanalak hegemonizatzeko. Eta bestetik, eginahalak eta bi egiten dituzte gizarteko sektore eta interes garrantzitsuek tarte murrizta izan dezaten hedabide horietan. Horretarako, galarazi egiten dute sektore horien iritzia botere finantzarioak kontrolatutako komunikabideetan zabaltzea, eta, emititzeko lizentziak nahieran banatuz, mugatu egiten dute komunikabide alternatiboak sortzeko aukera. Modu horretara, proposamen alternatiboen berri jakiteko aukera ukatzen diote gizarteari.

Komunikabideen jokabide hori larriagotu egin da krisi garaian. Murrizketa-politikak gidatzen eta betearazten dituzten horien zerbitzura lan egiten dute komunikabide gehienek. Korporazio handiek, presio-taldeek (ekonomikoek eta patronalek), alderdi politikoek eta erakundeek eragiten dute kontrol hori komunikabideen gain, eta beraiek sortzen dute informazioa iritzi publikoa baldintzatzen saiatzeko.

Komunikabide publikoek salbuespen izan beharko lukete, eta aniztasunaren araua bermatu beharko lukete. Ordea, Hego Euskal Herrian hori ez da horrela izan. Unean uneko gobernuaren interesen bozeramaile eta beso bihurtu dira. ELAk kezka handiz egiaztatu du nola baliatu dituzten komunikabide publikoak, eta bereziki EITB, politika eta alderdi jakinen mesedetan. ELAren iritziz, EITBren berezko izaera, zerbitzu publiko izatekoa, desitxuratu dute agintean daudenek eta komunikabide publiko orok bete beharko lituzkeen balioak (objektibotasuna, inpartzialtasuna eta aniztasunarekiko errespetua) zangopilatu dituzte.

- EITBk informazioa hutsaltzearen aldeko hautua egin du, alde batera utzita bere eginkizun publikoa, eduki kulturalak eta pedagogikoak eta boterearen aurreko ikuspegi sozial kritikoaren osagaia. Kate pribatuei lehia egin nahirik-edo, haien edukiak imitatu eta programazio jakin bat lehenetsi du EITBk. Hala, informazio-eskaintza serioa eta zorrotza bazterrean edo bigarren mailan utzi du. Era berean, euskarak, gure kulturak eta gure nortasun-ikurrek ez dute beharrezko babesik izan azken urteotan EITBn, eta jakina da bai gure hizkuntzak bai gure kulturak komunikabide publikoaren premia dutela beren burua bultzatzeko eta garatzeko. Ildo berean, Estatuak hartutako erabaki bidegabeen ondorioz sortutako sufrimendua (sakabanaketa, tratu txarrak...) isilaraztearen aldeko hautua ere egin du EITBk.
- Kudeaketa-ereduari dagokionez, zerbitzuak pribatizatzearen alde egin du EITBk. Komunikabideak, ordea, bestelako apustu profesionala behar du, informazio-edukien gaineko kontrola ezarriko duena, eta pribatizatzeko horrek ez dio batere mesederik egiten xede horri. Azpikontratazioaren baliabidea, laneko prekarietatea eta izendapenak nahieran egitea izan dira lan-harremanen erudia egituratu duten ardatzak, eta, horien eraginez, ezin izan da aurrerapausorik eman Hitzarmen Kolektiboaren negoziazioan.

ELAk bere larrutan pairatu ditu EITBren jarrera politiko horren ondorioak, erakunde publikoak bereizkeria nabarmenez jokatu baitu gure sindikatuarekin. Hona hemen zenbait adibide hori egiaztatzeko:

- Lan esparruko albisteetan ELAri eskainitako denborak aztertu ondoren, nabarmena da desoreka. ELAk %40ko ordezkaritza izan arren, informazio-tarteetan ez du, ezta hurrik eman ere, pareko proportziorik, ordezkaritza txikiagoa duten erakundeen aldean. Jokabide hori ez da neutrala. Are gutxiago alderdi politikoek eta ekonomiak duten presentziarekin alderatuz gero. Alde horretatik, deigarria da krisiari buruz patronalak duen ikuspegiari EITBk ematen dion garrantzia.
- Esanguratsua da, halaber, ELAren mendeurrenako ospakizunen harira EITBko zuzendaritzak horren berri emateari uko egin izana. Bultzada politiko nabarmena adierazten du erabaki horrek. Muturreko jokabideetatik baino ezin da ulertu horrelakorik.
- 2002. urteaz geroztik, Eusko Legebiltzarrak urratu egin ditu arau demokratikoak EITBko Administrazio Kontseilua osatzerakoan, Kontseilu horretan egotea ukatzen baitio euskal gehiengo

sindikalari, eta, aldiz, lekua egiten die gobernutik hurbilagokoak diren erakundeei, nahiz eta ordezkaritza txikiagoa izan.

ELAk bere egiten du komunikabide publikoak sendotzearen aldeko apustua, euskal gizartean dauden sentsibilitate politiko eta sozial guztiek aukera berdina izan dezaten beren iritzia hedabide horien bitartez plazaratzeko.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu Konfederalak ebatzi du:

1. Eusko Jaurlaritzari eta Eusko Legebiltzarrari premiaz eskatzea komunikabide publikoak indar ditzatela informazio egiatzkoa eta zorrotza bermatzeko beharrezkoak diren kontrolekin.
2. Eusko Legebiltzarrari premiaz eskatzea har ditzala hartu beharreko neurriak EITBren Administrazio Kontseiluak, inpartzialtasun eta independentzia printzipioei jarraituz, oinarri hauek berma ditzan: komunikabide publikoetan aukera-berdintasuna errespetatzea, inolako bazterkeriarik ez egotea eta, aldi berean, gizartean egoera ahulenean dauden sektoreei ahotsa eta adierazpidea ematea.
3. Euskal Herri osoan euskarak dituen hizkuntza-beharrizanak behar bezala betetzeko eskakizuna zorrotzea eta sendotzea, gure kultura eta hizkuntza nazionalari bultzada sendoa ematen laguntzeko.
4. EITBri premiaz eskatzea ezar dezala protokolo bat gizarteko erakunde guztiek hedabide publikoetan lekua izateko duten eskubidea bermatzeko, haien ordezkaritza errespetatuta.
5. Komunikabidea zuzenean edo zeharka pribatizatzeko ahalegin ororen aurka egitea. ELAk areagotu egingo du presioa eta salaketa saio horiek galarazteko. Era berean, komunikabidearen inpartzialtasuna urratzen duten jokabide guztien aurka ere egingo dugu.
6. EITBn diharduten gure militante-taldeekin hobeto koordinatzea, komunikabidearen joera kontrastatzeko eta elkarbanatzeko, baita bertan egin beharreko ekintza sindikala elkarrekin zehazteko ere.

ERAKUNDEA EGOKITU, NEGOZIAZIO KOLEKTIBOAN ERAGINKOR IZATEKO

XIII. Batzar konfederalak berretsi du zein diren lan arloan eta negoziazio kolektiboaren arloan egindako azken erreformen eta gaineratik ezarritako dekretuen helburuak: patronalari lanpostuen suntsiketa erraztea, soldatak txikitzea eta lan-baldintzak okertzea. Era guztietako enpresak, baita irabazi ikusgarriak dituzten asko ere, erreforma horiek baliatzen ari dira langileen eta soldaten murrizketak planteatzeko.

Erreformen bidez bertan behera utzi dute lan-zuzenbidearen berezko babes izaera hori, eta, modu horretara, enpresariak botere handiagoa eskuratu du eta, aitzitik, langileen eskubide indibidual eta kolektiboak ahuldu egin dira. Horren guztiaren ondorioz, lan munduak gizatasuna galdu du, izugarri galdu ere. Erreformen eraginez, langile asko eta asko erabat babesik gabe geratzen ari da. Enplegu publikoan baldintzak okertzen eta prekarizatzen ari dira, eta prozesu horiek erreferentzia negatibo bihurtzen ari dira sektore pribatuarentarako eta pribatizatuetarako.

Rodríguez-Zapaterok (PSOE) eman zuen lehen urratsa, Estatuko hitzarmenei ahalmena eman zienean zer negoziatu ahal den eta non negoziatu ahal den erabakitzeko. Lan arloan eta negoziazio kolektiboaren arloan Raxoik ezarritako azken erreformaren eskutik, berriz, patronalak hainbat aukera du hitzarmen kolektiboetan jasotako eskubideak murrizteko edo indargabetzeko: besteak beste, hitzarmena ez aplikatzea, lan-baldintzak nabarmen aldatzea eta era horretara soldatak jaiste edota ultraaktibitatea bertan behera uztea, behin hitzarmenen indarraldia amaitzean lan-baldintzak hitzarmen okerrago baten arabera arautzeko -horrelakorik izango balitz- edota legean ezarritako gutxienekoen arabera bestela, hitzarmenik izango ez balitz.

Aurreko guztiaz gain, sektoreko hitzarmenetan funtsezko gaiet buruz ezarritakoa jada ez da derrigor bete beharreko gutxienekoa, aski baita enpresako hitzarmenetan jasotakoa betetzea, eta hori ere oso larritzat jo du Kongresu konfederalak. Izan ere, gaur egun, sektoreko hitzarmen bat sinatzeak jada ez du bermatzen hitzarmen hori beteko denik. Hori izan da, zalantzarik gabe, soldatak jaisteko eta lan-baldintzak okertzeko egin den aldaketarik gogorrenetakoa. Begien bistakoa da -baita publikoki hala adierazi ere- patronalak ez diola uko egingo bere printzipioei, ez eta legeak eskura jarritako aukerei ere. Eskatutako erreforma lortu du eta jada beste bat eskatzen ari da; hori ere eman egingo diote, ez izan zalantzarik. Errukirik ez duen seinale, langabezia erabiltzen du, gainera, xantaia egiteko.

Erreforma horien eraginez sortutako egoera egiturazko erronka da ELArentzat. Talde eta antolakunde garen aldetik, gure erronka da enpresa eta lantoki guztiak, handiak zein txikiak, benetako negoziatorako esparru bihurtzea, hori baita bidea enplegua, soldata eta lanaldiaren murrizketa defendatzeko, prekarietatearen aurka borrokatzeko, laneko segurtasunaren eta osasunaren alde, genero-berdintasunaren eta abarren alde egiteko... Gainera, premia bizikoa da hitzarmenetan zenbait klausula gehitzea, ultraaktibitatearen galerari, hitzarmenak ez aplikatzeari eta malgutasunari aurre egin ahal izateko.

Ahalegin horretan, beraz, enpresa behartuko duten negoziazio-esparruak eskuratu behar ditugu, lotesleak, akordioak gomendio hutsean gera ez daitezten. Eta sektore bakoitzaren eta enpresa bakoitzaren egoera aztertuz egin behar dugu hori. Kongresu konfederal honek garbi adierazi du ondo antolatutako ekintza sindikala eta enpresetan oinarri sendoak dituen dela neurri horretako erreforme aurre egiteko bide bakarra.

Erronka horri aurre egingo bazaio, funtsezkoa da, lehenik eta behin, sindikatuak delegatu guztiei, afiliatuei eta langileei argi eta garbi azaltzea erreformaren nondik norako guztiak, gordin, gauzak diren moduan. Arduragabekeriaz jokatu genuke baldin eta "sasi-konponbide" erosoan alde egingo bagenu, eskakizun eta zorrotasun gutxiagoz jardungo bagenu, horrek erabateko nagusitasuna emango bailioke patronalari, esparruak, denborak eta edukiak erabakitzeko, eta hitzarmen kolektiboan erabakitakoa ezartzeko.

Ez dago beste biderik: borroka sindikala antolatu behar dugu eta indar-korrelazio aldekoagoa lortu behar dugu, lantokietatik hasita. Lantokietan indarririk ez duen sindikalismoak ez du gaitasunik izango edozein esparrutan benetan eragiteko. Hori dela eta, ezinbestekoa da delegatuekiko lotura sendotzea, konpromiso militantea hauspotzea eta langileei beren hitzarmenaren protagonista izateko aukera ematea. Etorkizun hurbilean, sindikalizatuta dauden enpresetan baino ez da izango negoziazio kolektibo duinik, izen hori merezi duen negoziatorik.

Sindikalizatuzeko, antolaketa-lana lehenetsi behar dugu: eginkizun horretarako prestatutako arduradunak behar ditugu, militantzia konprometitua behar dugu, baita afiliazio-maila nabarmena ere negoziazio-esparru bakoitzean. Horiez gain, beren lan-esparruetan eta sekzioetan gidaritza hartzeko prest dauden ordezkariak eta militanteak behar ditugu, baita lantalde sindikal eraginkorrak ere. Eta horretarako

beharrezkoa da batzarrei balioa ematea eta batzar horiek lantzea; eta beharrezkoa da, orobat, informazioari, komunikazioari eta prestakuntzari garrantzia ematea.

Azkenik, antolaketa aldetiko erronka horrek guztiak eskatzen du gure egiturak egokitzea, modu horretara sindikalizatzeko lana ahalik eta baldintza onenetan egiteko aukera izan dezagun. Aurrera begira egin beharreko egokitzapen horietan asmatzea da giltzarria sindikatua etorkizunean eraginkorra izan dadin. Horrela izan da iraganean eta horrela izango da gerora ere.

Lan-harremanen esparrua langileentzako hain makurra eta kontrakoa izanik, XIII. Kongresu konfederalaren ustea da sindikatuak optimizatu egin behar duela antolaketa lana, bi lehentasun hauek ezarrita: enpresetan eta lantokietan laneko planak izatea eta militanteei defentsa kolektiboa antolatzen laguntzea.

Zapatero eta Raxoiren gobernuari onartu beharreko erreformen gainean jarraibideak eman dizkieten patronal eta fundazioen lobbyek iragarri dutenez, "sindikatuak ez dira gai izango beren antolaketa egokitzeko eta enpresetan eraginkorrak izateko". Bada, ELAk bere gain hartu du iragarpen hori gezurtatzeko erronka ahal duen esparru guztietan.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu konfederalak ebatzi du:

- Lan arloan eta negoziazio kolektiboaren arloan enpleguaren suntsiketa errazteko, lan-baldintzak okertzeko eta defentsa kolektiboa indargabetzeko egin diren erreformak salatzea.
- Langileei erreformen munta eta eragina azaltzea, bereziki sektoreak gutxienekoen bermerik gabe uzten dituen erreformarena.
- Antolaketa sindikalak ekintza sindikala indartzeko duen balioa aldarrikatzea, eta militantziaren eginkizuna azpimarratzea eta goratzea.
- Lantokietan laneko planak gidatzeko ardura geure gain hartzea, plan horietan helburu hauek ezarrita: sindikalizatzeko, indar-orekan posizioak irabazteko eta lan-baldintzak blindatzeko, mantentzeko eta hobetzeko negoziazio kolektiboa lortzea.
- Antolaketari buruzko hausnarketa zabaltzea, gure egiturak moldatzeko, eta, era horretara, eginkizun horretan eraginkorragoak izateko.
- Negoziazio kolektiboa bultzatzeko eta lantoki guztietara (enpresa handi, ertain nahiz txikietara) eramateko erronka geure gain hartzea.

HEZKUNTZA-SISTEMA PROPIOAREN ALDE, LOMCE RI EZ!

Espainiako gobernuak beste hezkuntza-erreforma baterako lege-aurreproiektua aurkeztu du. Hezkuntzaren Kalitatea Hobetzeko Lege Organikoaren (LOMCE) aurreproiektua, hain zuzen.

Testuan xedatutakoaren arabera, besteak beste, Espainiako gobernuak eskumena izango du irakasgai ardatzetako eduki osoa ezartzeko -gaur egun %55ean egiten du jada-, baita DBHko eta batxilergoko edukiak eta azken ebaluazioetako irizpideak zehazteko ere. Diseinu birzentralizatzaile horrek azken aizkorakada ematen dio erkidegoetako hezkuntza-sistemari, eta helburu politiko nabarmena du, hezkuntza ministroak berak garbi adierazi duenez: aurrerantzean estatuko hezkuntza-sisteman ikasten hasten diren belaunaldiak espainiarreza, bereziki Euskal Herriko eta Kataluniako gazteak jomugatzat harturik. Proiektuak, gainera, bigarren mailan, mendeen, uzten du euskara, baita penintsulako beste hizkuntzak ere, eta, horrenbestez, arrisku larrian jartzen ditu murgiltze ereduak edo euskara komunikaziorako hizkuntza duten ereduak. Raxoiren hezkuntza-erreforma horrek, beraz, bide ematen dio hizkuntza-eskubideen urraketari.

Beraz, egitasmo etnozida bat onartzekotan da Espainiako gobernuak, erreformaren xedea ez baita besterik: espainiarra ez den identitate kultural eta nazional zantzurik txikiena lausotzea eta, ahal bada, deuseztatzea. Hogeita hamar urteko autogobernuan arlo horretan eta hizkuntza-normalizazioaren arloan egindako bidea desegin nahi du PPren gobernuak kolpe batean.

Testuak, gainera, merkatura begira jartzen du hezkuntza-sistema, lehen baino are gehiago. ELGEk eta beste zenbait erakundek azken hamarkada hauetan hezkuntza-politikan emandako jarraibideei men eginez, PPren proiektuak etorkizuneko eskulantzat hartzen ditu ikasleak, herritartzat baino lehenago eta, horrenbestez, lan-merkatuaren beharrezanetara, gaizki izendatutako lehiakortasunaren eskakizunetara eta herritarrak balio kontserbatzaileen mende jartzera egokitzen ditu hezkuntza-ibilbideak. Egiazko hezkuntza-sistema demokratiko baten helburu behinenak, hala nola gazteen gaitasun kritikoa elikatzea eta haien garapen osoa bermatzea, erlatibizatu egiten ditu erreformak, iritzi publikoaren esparrutik hasita, eta legezko testu batean jasotzen du hezkuntza-sistemak enpresa pribatuaren beharrezanen mende egon behar duela.

LOMCE, beraz, aurreproiektu zentralizatzailea da, atzerakoia gure autogobernurako, espainiar bihurtu nahi gaituena, dotrina jakin bat ezarri nahi duena eta klasista. Espainiako eskuinean oraino indarrean diren erregimen frankistako erreferentziak eta balioak sustatu eta goratzen dituen proiektua da, finean.

Kongresu konfederalak oso aintzat hartu behar du, gainera, zer testuingurutan gauzatu nahi duten hezkuntza-erreforma; izan ere, aurrekontuen murrizketa, gizarte eta lan arloko eskubideen aurkako eraso eta gizarte-zerbitzuen aurkako oldaraldi bete-betean bultzatu du PPK aurreproiektua. Ez LOMCEk ez hezkuntza arloko gaur egungo legeek eta araudiek ez dute bermatzen hezkuntzak Euskal Herrian behar duen garapena; ez dute bermatzen hezkuntzak eskatzen duen inbertsioa, behar besteko neurri eta baliabideen hornidura (langileak, eskola-orduak, ikasgelako ikasle-ratioak...), profesionalen prestakuntza edo hezkuntza-maila guztien doakotasuna.

Inposizio eta murrizketa horiek guztiek ikasleen eta gizarte osoaren etorkizuna baldintzatzen dute. Horrenbestez, hezkuntza-sistema propioa behar dugu ezinbestean, beharrezan horiei guztiei erantzuteko eta gure hezkuntzaren kalitatea nabarmen hobetzeko. Eta horretarako, behar diren bitartekoak jarri behar dira.

ELAren aldarrikapena da Euskal Herriak ahalmena izan behar duela hezkuntza-sistema inklusiboa, unibertsala, kalitatezkoa eta euskalduna erabakitzeke, eta inbertsio publikoak, gutxienez, Europar Batasuneko batez bestekoaren parekoa izan behar duela sistema horretan. Era berean, hezkuntza-komunitateak eta gizarte osoak erantzun irmoa eta erabatekoa eman behar du, hezkuntzaren "kontra-erreforma" egiazko hori geldiarazteko. Hori da ELAren apustua. Halaber, hezkuntza arloko lege propioak egiteko eskatzen dugu, eta lege hori Euskal Herriko ikasgeletan inoiz ez aplikatzeko exijitzen.

Hori guztia aintzat harturik, XIII. Kongresu konfederalak ebatzi du:

- LOMCEren aurkako mobilizazioak bultzatzea eta horietan parte hartzea. Xedea da asmo zentralizatzaile horiei aurre egitea, hezkuntza-sistema propioa aldarrikatzea, ikasle guztien euskalduntzea ziurtatzea eta Madrilgo nahiz Hego Euskal Herriko gobernuak ezarritako politika murriztaileei kontra egitea.

- Hezkuntza arloko langileekin eta komunitate guztiarekin lan egitea lege horrek Hego Euskal Herriko ikasgeletan eraginik izan ez dezan.
- Gobernuari eta alderdi politikoei exijitzea aurre egin diezaiotela lege horri eta ez dezatela aplikatu Euskal Herrian, eta, orobat, lan egin dezatela hezkuntza-sistema inklusibo, unibertsal, kalitatezko eta euskaldun bat sortzearen alde.
- Gizarte-zerbitzuetan, eta bereziki hezkuntzan inbertsio publiko handiagoa egin dezatela exijitzea, Europako mailan kokatu ahal izateko.